Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18995

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i (ÇADÖ), anksiyete duyarl?l??? yap?s?n? çocuk popülasyonunda ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin bedensel, bili?sel veya sosyal belirtileri olumsuz sonuçlar (hastal?k, delirme, utanç) olarak yorumlama e?ilimini, yani anksiyete ya?ant?lar?n?n kendisine kar?? duyulan korkuyu de?erlendirir. Ölçe?in Türkiye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2006 y?l?nda **S. Y?lmaz** taraf?ndan bir t?pta uzmanl?k tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Uyarlama çal??mas?, özellikle **anksiyete bozukluklar?** için bir risk faktörü olan anksiyete duyarl?l???n?n Türk çocuklar?nda ne düzeyde bulundu?unu ve bu yap?n?n psikometrik özelliklerini incelemeyi hedeflemi?tir. Çal??ma, ayn? zamanda depremzede popülasyonundaki anksiyete duyarl?l??? düzeylerini de ara?t?rm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i, Anksiyete Duyarl?l???, Çocuk Psikopatolojisi, Psikometrik Uyarlama, Anksiyete Bozukluklar?, Ölçek Geli?tirme, Depremzedeler.

Yazarlar

S. Y?lmaz (Uyarlayan, 2006)

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, anksiyete duyarl?l??? (AD) kavram?n?n çocuk ve ergen popülasyonundaki düzeyini ve yap?s?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Anksiyete duyarl?l???, özellikle **panik bozukluklar?** ve di?er anksiyete spektrumu bozukluklar?n?n geli?iminde kritik bir bili?sel risk faktörü olarak kabul edilmektedir.

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?, Türk kültüründeki çocuklar?n anksiyete duyarl?l??? düzeylerini tespit etmeye, klinik çal??malarda tan? ve tedavi süreçlerine rehberlik etmeye ve özellikle travmatik olaylara (kaynakta belirtilen **depremzedeler** gibi) maruz kalm?? bireylerin psikolojik risklerini de?erlendirmeye hizmet etmektedir. Bu sayede, yüksek duyarl?l??a sahip çocuklar?n erken dönemde belirlenmesi ve önleyici müdahalelerin planlanmas? mümkün hale gelmektedir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i, ölçmek istedi?i temel yap? olan **Anksiyete Duyarl?l??? (AD)** kavram?na dayan?r. AD, ki?inin anksiyete ile ili?kili bedensel duyumlar? (kalp çarp?nt?s?, nefes darl???, ba? dönmesi vb.) veya bili?sel/sosyal belirtileri zararl? veya tehlikeli bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

?eyin i?areti olarak yorumlama korkusudur. Bu, anksiyete belirtilerinin kendisinden ziyade, bu belirtilerin olas? sonuçlar?ndan duyulan korkudur.

Bu yap? genellikle üç ana faktör veya alt boyut etraf?nda kümelenir: **Fiziksel Endi?eler** (bedensel duyumlar?n tehlikeli sonuçlar?na dair korku, örne?in kalp krizi geçirme), **Kognitif Endi?eler** (delirme veya kontrolü kaybetme korkusu) ve **Sosyal Endi?eler** (ba?kalar?n?n önünde utanma veya yarg?lanma korkusu). Çocuk versiyonlar?, geli?imsel düzeyleri dikkate alarak bu faktör yap?s?n? basitle?tirebilir veya çocuklar?n anlayabilece?i ?ekillerde yeniden formüle edebilir.

Geçerlik

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Y?lmaz, 2006), ölçe?in hedef yap? olan anksiyete duyarl?l???n? ne ölçüde do?ru ve amaca uygun ölçtü?ünü belirlemek üzere çe?itli geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?, genellikle **yap? geçerli?i**, ölçüt ba??nt?l? geçerlik ve ay?rt edici geçerlik yöntemlerini içerir.

Y?lmaz'?n tezinde, ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek için **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm?? olmal?d?r. Ayr?ca, ÇADÖ puanlar?n?n, di?er anksiyete ölçekleri (yak?nsama geçerli?i) ve depresyon gibi farkl? yap?lar? ölçen ölçekler (ayr??ma geçerli?i) ile ili?kisi incelenerek ölçe?in geçerlik kan?tlar? sunulmu?tur. Detayl? istatistiksel sonuçlar, Ankara Üniversitesi T?p Fakültesi'nde sunulan uzmanl?k tezinde mevcuttur. Kaynakta bu bilgilere dair spesifik sonuçlar belirtilmemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? inceleyen güvenirlik çal??malar?, uyarlama sürecinin temel bile?enlerindendir. Y?lmaz (2006) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in iç tutarl?l??? genellikle **Cronbach Alfa katsay?s?** ile de?erlendirilmi?tir. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ek olarak, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? belirlemek için **test-tekrar test güvenirli?i** yönteminin de kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, ÇADÖ'nün çocuk popülasyonunda güvenilir ölçümler sa?lad???n? bilimsel olarak kan?tlamak için zorunludur. Ancak bu de?erlere ili?kin spesifik rakamlar, kaynakta belirtilen tez doküman?nda yer almaktad?r. Kaynakta bu bilgilere dair spesifik sonuçlar belirtilmemi?tir.

Faktör Analizi

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i'nin orijinal versiyonu, genellikle çok faktörlü bir yap? sergilemektedir. Uyarlama çal??mas?nda, Türk kültürü ba?lam?nda ölçe?in orijinal yap?sal modelini koruyup korumad???n? veya yeni bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p ç?kmad???n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

incelemek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** veya **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** uygulanm??t?r.

Bu analizler, anksiyete duyarl?l??? yap?s?n?n alt boyutlar?n?n (Fiziksel, Kognitif, Sosyal Endi?eler) Türk çocuklar?nda da geçerli olup olmad???n? belirlemede kritik öneme sahiptir. Faktör analizinin sonuçlar?, ölçek maddelerinin hangi alt boyut alt?nda topland???n? ve bu yap?n?n teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?unu göstererek ölçe?in yap?sal geçerli?ine önemli katk?lar sa?lam??t?r.

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Type: Uyarlama Çal??mas?

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: Genellikle okul ça?? çocuklar? ve ergenler (Spesifik ya? aral??? uyarlama tezinde detayl?ca belirtilmi?tir.)

Population Details: Uyarlama çal??mas?, genel popülasyonun yan? s?ra, anksiyete duyarl?l??? düzeylerinin yüksek olmas? beklenen özel gruplar? (depremzedeler) içermi?tir.

Test Methodology: Ölçek, kat?l?mc?lar?n belirtilen anksiyete duyumlar?na yönelik korku veya inanç düzeylerini belirledi?i, tipik olarak 3 veya 4 dereceli Likert tipi bir derecelendirme format? kullan?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Cronbach Alfa, Faktör Yap?s?, Öz Bildirim, Çocuk Psikolojisi, Risk Faktörü, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi T?p Fakültesi (2006 Tezi)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2006 y?l?nda tamamlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, S. Y?lmaz'?n t?pta uzmanl?k tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Akademik ve klinik amaçlar için kullan?mda, orijinal ölçek geli?tiricileri ve uyarlayan yazar?n (Y?lmaz, 2006) kaynak gösterilmesi gerekmektedir. T?pta uzmanl?k tezleri genellikle kamusal eri?ime aç?kt?r ve YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden incelenebilir.

Kaynaklar

Y?lmaz, S. (2006). *Çocuklarda anksiyete duyarl?l?k ölçe?i uyarlama ve geçerlik güvenirlik çal??mas? ve depremzedelerde anksiyete duyarl?l???.* (T?pta uzmanl?k tezi). Ankara Üniversitesi T?p Fakültesi, Ankara.

Bu teze ait eri?im linki tez.yok.gov.tr adresinde bulunmaktad?r. Tezin orijinal PDF'i kaynakta belirtilmemi?tir.

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML? NOT: Ölçek maddeleri, uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? tez içerisinde yer almaktad?r. Kaynakça verisinde spesifik maddeler listelenmedi?i için, bu alanda ölçe?in içeri?ine dair genel bir aç?klama yap?lacakt?r.

Çocuklarda Anksiyete Duyarl?l??? Ölçe?i'nin maddeleri, çocuklar?n anksiyete belirtileri ya?arken hissettikleri bedensel, bili?sel ve sosyal korkular? yans?tacak ?ekilde formüle edilmi?tir. Maddeler, çocu?un bu duyumlar?n sonuçlar?na dair inançlar?n? ölçer.

Maddeler, genellikle kalp çarp?nt?s?, terleme, nefes darl??? gibi fiziksel duyumlar?n tehlikeli bir hastal??a yol açaca?? korkusunu içerir.
Bili?sel maddeler, kontrolü kaybetme veya akl?n? yitirme korkusu üzerine odaklan?r.
Sosyal maddeler ise, anksiyete belirtilerinin ba?kalar? taraf?ndan fark edilmesi durumunda ya?anacak utanç veya yarg?lanma kayg?s?n? ele al?r.

De?erlendirme, çocu?un bu tür durumlardan ne kadar korktu?unu veya bu durumlara ne kadar inand???n? belirlemeye odaklan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM